NOVICE
kmetijskih, rokodelnih in narodskih rečí.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj VIII. V sredo 23. kozoperska (oktobra) 1850. *List 43.*

Kako naj kmetovavec ravná, de svojo govejo živino kuge obvarje?

(Dalje sledi.)

De tedaj naša domača živina te ptuje bolezni ne naleze, je treba vse priložnosti in pota natanjko poznati, po kterih se okuženje prigodí.

Zastran tega učí stara skušnja tóle: Skorej vselej, kader je v vojski veliko rusovskih armad v naše (avstrijanske) kraje ali saj blizo naših méj prišlo, se je goveja kuga po njih zatrosila, zakaj za njimi se ženó iz Rusovskhi puščín goveda, ki služijo armadi v živež. Taka je bila v létu 1805, 1809 in 1813 v nemških vojskah, kterih so se tudi Rusi vdeležili; taka je bila v létu 1828 ob rusovsko-turški vojski, ko so Rusi Moldavo in Valahijo posedli; taka je bila lani, ko so Rusi na Ogerskim naši armadi pomagali in s svojimi govedi govejo kugo nar poprej po Ogerskim zatrosili, od kodar se razširja zdej krog in krog, zmirej dalje in dalje.

Če se je le enkrat ta kuga kje začela, najde sto in sto dostikrat skrivnih potov, po kterih se naprej trosi. V poterjenje tega vam hočem le eno zgodbo povedati: Nek mesár je kupil na goveji kugi bolniga vola, ga je skrivéj zaklal in mesó prodajal. Kuharca prinese tako mesó domú, ga po navadi zmije v vodi, preden ga k ognju postavi, in to vodo v pominjek vlije. Te pomije dobijo domače krave — in vse po versti zbolijo in pocepajo na goveji kugi!

Nar boljši in nar ojstrejši naprave in vradni ukazi nič tedaj ne pomagajo, če si vsak posamesen gospodar na vso moč sam ne prizadeva, vse odverniti, kar more kužníno (Ansteckungsstoff) v njih hlev zanesti.

Kaj pa je pri kugi kužno? Odgovor: vse kar od take bolne živine pride, namreč: sapa in sopúh, ki iz nje puhtí; sline, solzé, govna, scavnica, kri, mesó, loj, vès drob, koža, rogovi, parklji, rep — z eno besedo: vse je navdano s kužníno, — živina je kužna, kar je je.

Kako se pa zatrosi ta strašna bolezin? Grozno bi se kdo motil, ko bi mislil, de je svojo živino že kuge obvaroval, če ona ne pride z bolno skupej. Res je scer de večidel ena živina od druge to bolezin naleze na živinskih somnjih, pašnikih, potih, — pa tudi ravno tako gotova je, de jo mesarji zanesó, kadar kakšno tako bolno živino kupijo, posebno če jo skrivéj zakoljejo, in jo po navadi poprodajo; tudi usnjarji in strojarji, ki kože bolne živine, — svéčarji, ki tak loj nakupujejo, jo zanesó med našo domačo živino; — tudi konjederci in drugi mazači, ki bolno živino ozdravljajo in iz eniga hleva v druziga gredó, so to bolezin že tavžentkrat zanesli. Zanese jo tudi vsak človek, ki iz hleva bolne živine v hlev zdrave živine gré; kužnína se vleže v njegovo oblačílo, in če gré človek s tem oblačílam v zdrav hlev, jo zna zatrositi. Sapa, če vleče iz eniga hleva v druziga, zanese tudi kužníno v ta hlev. Ja clo prešiči, psi, mačke, kuretna, če kaj kužníne na-se dobijo, jo zamorejo iz eniga hleva ali dvoriša v druziga zanesti.

Lejte! koliko potov je, po kterih se zamore goveja kuga zanesti. Ali ne bo vsak iz tega lahko spoznal, de se ta kuga zamore le s tem odverniti in začeta zatréti, če vsak gospodár na vse straní skerbno pazi, od kodar bi se utegnila kuga zanesti. O tacíh časih tedej, ki je kuga že blizo naših méj, je sosebno na vsako goved gledati, ki se iz sosedščine take dežele pripelje, v kteri že kuga razsaja, in de se nobena bolezin ne zatají, od ktere se je le količkanj bati, de bi utegnila goveja kuga biti.

Perve znamnja te bolezni niso nič kaj razločne od druzih vročinskih bolezin; goveda so klaverne in žalostne, včasih pa tudi divje in hude, — jéd se jim vpira, včasih so pa tudi požrešne; sapa je nekoliko težji in poredkama se sliši, de živina pokašljuje; smerček je bolj suh, gobec vroč, — govna (blato) je o začetku bolezni suha, kakor sožgana; govedo se žalostno derži, postavlja noge bolj pod trebuh, ki ga bolí, — pozneje mu začnó iz očí solze teči in driska ga prime, ki ji eno poglavitniših znaminj te bolezni. Kakor hitro živina s popisanimi znamnji zbolí, je treba natanjko paziti, kaj de bo, in berž gosposki oznaniti, de se začetek kuge ne zanemari. Perve bolne goveda, če imajo zares govejo kugo, in če je gospodar to brez skrivanja vradíi (gosposki) na znanje dal, se pobijejo in s kožo vred globoko zakopljejo, — gospodarju pa se cena pobite živine poverne.

Županam in županijskim možém naj bo tedaj poglavitna skerb naložena, de po svoji županíi vsim posestnikam živine na serce položijo, de pridno pazijo zdej na vse goveje bolezni, če se jim le količkanj čudne zdé. Bolji je perva skerb, kakor perpozni kès!

Prav bi tedaj bilo, ko bi župani ta podúk, kteriga smo v 41. listu „Novíc“ začeli, krog in krog po svoji županíi razglasili.

(Dalje sledi.)

Dva dopisa visociga ministerstva kmetijstva krajnski kmetijski družbi.

Z veseljem naznanimo izpis dveh dopisov, ki ju je pretekli teden krajnska kmetijska družba od visociga c. k. ministerstva prejela.

Eden teh dopisov zadeva tisto pritožbo, ki jo je odbor podružnice N. zoper kmetijsko družbo zastran novih postav na štiri straní predložil in tudi po časopisih mesca rožnika razglasiti dal. Slavno ministerstvo kmetijstva je v razsodbi te pritožbe očitno poka-

zalo, de vstavno pot hodi in vstavno ravnanje varuje.

Okrajšani izpis imenovaniga dopisa, ki ga je ministerstvo 8. dan t. m. družbi poslalo, se tako le glasi: „Ministerstvo se je do dobriga prepričalo, de je kmetijska družba pri osnovi svojih novih postav popolnama pravo pot šla, in de je v vsih rečéh natanjko volji svojih udov zadostila. Napadki podružnice N. tedaj sami po sebi razpadejo, in niso nič druziga kakor nasprotne misli le nekterih mož, ki niso pri veliki večini družtvinih udov nobene podpore našli. Ministerstvo obžaljuje, de je podružnica N. postave takó napčno zapopadla in s tem le razpartijo vžgala, ktera bi bila utegnila zedinjeno delavnost družbe overati. Naj da sredíše kmetijske družbe to podružnici N. na znanje.“

Nadjamo se, de je ta pravična razsodba ministerstva sleherno razpartijo poravnala in de se bomo prihodnjič vsi s združeno močjo le v prid in povzdigo kmetijstva svoje drage domovíne poganjali.

Drugi dopís visociga ministerstva od 11. t. m. pohvali kmetijsko družbo zavolj podkovijske in živinozdravniške šole, iz ktere je dežela v pretečenim létu že več dobro izučenih kovačev in umnih pripomočnikov v živinskih boleznih dobila. Slavno ministerstvo pravi, de je z radostjo veseli izid lanjskiga šolskiga léta zaslišalo, in želí, de bi hvale vredno prizadevanje kmetijske družbe vseskozi tako pridno ostalo.“

Ipavska bórja.

(Okrajšani popis g. Matija Vertovca iz slov. berila.)

(Konec.)

Ipavska dolina, kotlu pešene zemlje podobna, v kterim poléti strašno žgè, je kot Kras in Istra preveč zrečena in gôla, torej suši podveržena, pričakuje pa mirniga in rodovitniga dežja le od juga. Ponočne rose, ktere drugej dež namestujejo, so ob hudih vročinah v dolini čisto neznane. Ako ni 10—14 dni dežja, že vse po njem zdihuje, ptiči omolknejo, ali iz doline bežé. Sèm ter tjè morajo ljudjé sebi in živini vode voziti. Večkrat so jo že od Súšeta na Rebernicah na Teržaško cesto po kasí vozili; 1804 so jo iz enaciga studenca v Terst vozili in na bokale in kozarce prodajali. Kadar škripanje vrat in vse druge znaminja nič več ne zdajo, pazijo ljudjé na jug. Snoči ali danas jutro je bilo slišati mnogih zvonov od juga, ki so vabili k dežja prošnim molitvam; to pové sosed sosedu, s tem potolažijo mati žalostno družino; vedno se vse na jug ozira, in lej! že se kažejo oblačiči od juga, podobni sivim jančkam, spremené se počasi v velike oblake, ki se gor kopajo in že dva dni in noči čez Nanos bežeči derejo. Že se nebó otamni, že zagromí in debeli kanci naletujejo; ali, kot de bi z očesam trenil, se borja oglasi, in pred ko ura mine, ni ga več oblačiča na nebu; — borja pa piha dva dni in tri noči, de se še vse trikrat bolj posuší. To pa ni še zadosti; ko se v taki potrebi čez osem dni v drugič, ali še clo o treh tednih v tretjič na dež napravi, ga borja ravno tako razpodí.

Polétna borja navadno ne meče; ker pa dež odganja in zemljo suší, de sadú ne da, je škoda, ktero nakloni, tolikanj veči. Ni čuda po tem takim, de bi Ipavec raji imel borjo tri tedne pozimi, kot tri dni poleti. Če ni borje pozimi, ni tudi mraza, de ljudjé, kar se večkrat primeri, lahko celo zimo v nogradih delajo. Ko pride huda borja na mehko ali zrelo grojzdje, ga omandra, pobije, na tla pomeče, de se človeku milo storí. Pa vender pri vsih hudih borjah okoli leta, se stisne in skrije marsikteri grojzdik med tèrtne mladike in perje, de hvaležno poverne na svojo mater marljivo obernjeni trud.

Vse druge hude vremena Ipavcu toliko ne prizadenejo, in toliko škode ne storé, kot sama borja; ta stisne in skerči pridelke večkrat na tretjino tega, kar bi bil brez nje lahko pridelal. Pa nikjer ni vse ravno takó, kakor bi si človek želel. Ipavec je pri vsi borji veseliga serca; rad pripoveduje, kako de se je ž njo bojeval. Ako mu létas borja 100 tèrt vvije, polomi ali z mrazam umorí, jih k létu 200 pogrebenča, ali vsadi, in ko se da, v bolj zatišen kraj, de bi mu vince še serce razveselilo.

Ta sostavik je iz lastnih, 42 létnih skušinj spisan, ne besedica zmišljena mu ni priložena, pa slednji bo lahko razumel, de, ako bi vse, kar je tukaj od borje rečeniga, se vsako léto pripetilo, bi mogli Ipavci v kako drugo deželo se preseliti.

Cesarski davki
za prihodnje leto 1851.

10. dan tega mesca so cesar s svojimi ministri naznanili naslednji patent, s kterim so cesarski davki za prihodnje léto 1851 predpisani, kteri se bojo odrajtovali od zemljiš (gruntov), pohištev, pridobitka (Erwerb) in dohodkov.

Ti davki ostanejo za prihodnje léto ravno tolikšni, kolikoršni so v létašnjim létu bili, zato — pravijo cesar v imenovanim patentu — ker zgodbe pretečenih poslednjih lét in mnoge nove vradniške naprave nikakor ne pripusté, de bi se zamogli za prihodnje léto davki ponižati. Prepričani, de bojo Njih zveste ljudstva Jih krepko podpirale v dosegi predpostavljenih namenov, predpišejo tedaj na podlagi §§. 120. in 121.*) deržavne vstave in po nasvetu Svojih ministrov:

1) de ostanejo zemljišni (gruntni), hišni, pridobitni in dohodkini davki za prihodnje léto, kakor so v létašnjim 1850 bili;

2) ker je kataster zdej tudi na Salcburškim in Marskim dokončan, stopite tudi ti deželi za prihodnje léto v versto tistih dežel, v kterih se 16 gold. od sto čistiga doneska plačuje;

3) za Ogersko, Erdeljsko, Horvaško, Slavonsko, Serbsko vojvodino in Temeški Banat, kjer še ni kataster dogotovljen, pride posebni patent;

4) ravno tako pride tudi za Lombarško-Beneško deželo posebni davkini patent, ki bo razmeram teh deželá primerjen.

Še eno oglasilo zastran besede „župan“ in „nadžupan“.

(Konec.)

Kar pa zadnjič kresijskiga ali krogovinskiga prednika zadene, se zamore po nasvetu zlagavcov srenjske postave nar pripravniši krogovinski poglavar, in krogovinska vladija poglavarstvo imenovati, tolikanj bolj, ker je v naši deželi, ki le eno samo krogovino ima, krogovinski poglavar ob enim tudi deželni poglavar, in se mu torej to ime tolkanj bolj spodobi; desiravno ga zdaj po novim le „Statthalter“, to je, deželniga (cesarjeviga) namestnika imenujejo. — Pa zraven tega iména: krogovinski poglavar bi se utegnil, kakor drugi dosedaj omenjeni predniki, še z mnogimi drugimi pripravnimi primki zvati, postavim krogovinski pred-

*) §. 120. deržavne vstave pravi: »Dokler se ne bojo postave po vstavni poti (v deržavnih zborih nasvetovane in od cesarja poterjene) dale, se bojo dostojne naprave po ukazih vpeljale.« — §. 121. pa: »Dokler ne stopijo nove postave v veljavnost, obderžé obstoječe svojo moč. Obstoječi davki se bojo pobirali, dokler nove postave (déržavniga zbora v soglasju s cesarjem) druziga ne določijo in vpeljejo.«

sednik (kakor ga zlasti tam imenujejo, kjer ima dežela več krogovin) — in uradija: krogovinsko predsedištvo ali predseštvo; po enakim tudi: krogovinski nadstojnik, in uradija: nadstojstvo; krogovinski previšnik in previštvo (Excellenc: višína, višínstvo); krogovinski poveljnik in povelijstvo; krogovinski povladnik in povladstvo ali povladba[1]) i. t. d.

Glejte, ljubi Slovenci, bogatost slovenskiga jezika! — Alj nam je torej treba ptujih in neumevnih imen, ko imamo domačih umevnih zadosti? — Upamo, de si jih bote zmed njih lahko več odbrali, ali pa tudi druge iz njih speljali, ktere bodo ptuje lahko popolnama namestiti zamogle. —

In pri vsim tem nam ostane za druge uradíje še dosti drugih priročnih imen, postavim, za „policijo“ (ker je nje namen nazirovati ali paziti na dober red in varnost ljudí in rečí) nazorija ali nazorstvo, nazirstvo, nazornik, nazorna uradija, ali pa tudi obredija ali obredijstvo, varivstvo, čuvajstvo i. t. d.; za Finanz-Verwaltung“ dohodna ali dacijna, harmična, dnarska, zakladna oskerbíja ali oskerbinstvo ali gospodartvo; — za „politische Behörden: vladijske ali vladijne uradije, — za „Justiz-Behörde“: sodijske in nadsodijske, ali pa: pravdne, pravdoglavne in pravdoverhne uradije, — „Collegial-Oberlandes- und oberstes Gericht“ pravdozborna, pravdoglavna, pravdoverhna uradíja, ali kar bi utegnilo nar krajši in nar boljši biti: zborna, glavna (ali nadna) in verhna sodíja, — „Civil- und Militärbehörden grajske (grajanske, selske*), domanske) in vojaške uradíje.

S tem, ljubi slovenski kmetje, smo vam razložili, kar se nam je k odberi dobrih slovenskih imen za nove deželske razdelke in uradnike potrebno zdelo, in smo tudi sami po svojim sladu več takih imen poskusili in jih vam za ložji odbero v obilniši mnogosti pridjali. Veselilo nas bo, če jih boste dosti izmed njih poterdili; pa še veliko bolj, če se boste sami med sabo posvetovali, in kako pripravniši naredili ter jo po „Novícah“ na znanje dali.

Težko pa bi nam djalo, ko bi se med vsimi slovenskimi srenjami nobena ne dobila, ktera bi za vredno imela, se po drugih posvetih tudi zavoljo tega pomeniti, kako bo v prihodnje svoje mnoge občine in prednike z lepo domačo in umevno besedo imenovala; in tako ob enim marsiktero zasluženo zasmehovanje ptujcov odvernila, svojimu jeziku pa h veči čistosti in popolnamosti pripomogla. Popolnost je v vsih rečéh, in torej tudi v besedi ali slovíi, ktera je oblačilo naših misel, lepa.

—r
(Duhoven v Ljubl.)

Novičar iz slovenskih krajev.

Iz Štajarskega. Slovenske županije ali srenje, ktere so pri predlanski razdelitvi naše dežele v 3 okroge k nemškemu Graškemu okrogu in takem poglavarstvu privergli, že spoznavajo nadloge in krivice, ktere jih za tega voljo zadevajo. Težko, težko jim je v vsaki reči, da morajo od svojeh jednorodneh bratov ločeni biti. Ena teh županij, to je, Zšavnička št. Anske fare je še pred pol létom eno prošnjo k svojemu poglavarstvu, drugo k namestnii odpravila, da bi jo spet k slovenskemu okrogu pripisali, ker je čisto slovenska — ali dozdaj še ni uslišana. Druge sosedne so že tistokrat prošnje pripravljati začele. Človek se mora zares čuditi takši razdelitvi! Graški okrog seže zdaj precej čez sv. Ano. Taka je pri Maríi Snežnici. Da se ne bi bili na desnem bregu Mure nekteri Nemci k Slovencem pripisali, pripišejo raji stotere Slovence k Nemcem, ne gledé na to, da Mura lepo naravno mejo dela. Za Radgono pak jim mora hitro Mura mejo delati, in nič jih ne zbada, če ravno spet več čisto slovenskih vesí k Nemškem spada in stari jarem žuli. Jednaka je pri Gomilci, Lučanah, sv. Duhu, Kapli.

Ž.

Iz Dervanje na Štajarskem 14. oktobra. Novega bi imel scer dosti povedati, pa le malo veselega. Pri nas je od poslednega kimovca do 13. tega mesca tako deževalo, da je velika voda neizrečeno škodo napravila, posebno je Mura 2. dan t. m. pred poldan tako velika prihrumela, da je Radgona vsa v vodi stala, in prebivavci niso vedili kam z vinom, blagom in drugo posestjo. Voda je utonjene živali mimo nesla, ja še clo eno kravo z deklico, s vervjo na roki zamotano, — to je nepazljivost starišev! Kar je bilo na polju še žita in sočivja, je vse pokvarjeno, tudi rodovitno perst je povodinj na dostih krajih do tverdega dna odnesla; hribi so s tertami in drevesi vred se v doline zvozili. Ljudjé se že lakote in dragote bojé, kajti žita prav slabo zdajajo: ajda je scer polna, pa zlo od slane prismojena, in v blato udarjena, sejanega še je malo. Bendima je tukaj tako slaba, da stari ljudjé take tergatve ne pomnijo. — Ako bi od učiliš in slovenšine hotel govoriti, bi mogel še vse slabejše popisati; enega Slovenca lahko deset nemškutarjev požrè. Županije so že ustavljene, — pa malo kje župan zna kaj po nemško počerkati, še manj po slovensko, kteriga se ni nikdar učil, — in vunder nekteri, ki slovenski narod slepariti hočejo in kterim zapeljani kmetje verjamejo, pravijo: „kaj se boš maternega (slovenskega) jezika učil, saj ga tako znaš.“ Zdej se pa očitno kaže, de ga ne zna, pa tudi nemškega ne. O to bo babilonski turn! Učilnic, učilnic nam manjka — pravih narodskih učilnic!

D. Č.

Iz Istrije med Dragonju in Kvietom 15. oktobra. Drage Novíce! iz več krajev ste nam že mnogo noviga donesle; povejte tudi od nas častitim bravcam, de pri nas je létas za belo žito prav dobro léto bilo, pa tudi kerme za živino imamo na kupe. Le škoda velika, de smo lani veliko dobeliga in drobniga blaga (živine) prodati morali. Pa sila kola lomi. Upamo tedaj, de létas ne bodo bogatini in odertniki zavolj našiga glada obogateli, kakor so lani, zakaj turšice in fižola imamo tako obilne, de stari ljudjé taciga ne pomnijo; po 3, 4 in tudi po 5 glav (strokov) je imela turšica. Létas, hvala Bogu! nas ni toliko toča obiskala, kakor druge léta, pa vendar v nekterih krajih tudi brez nje ni bilo; posebno veliko škodo je napravila 13. dan t. m. na levi strani Kvieta v Visinadski županíi, zakaj grojzdje je bilo še vse zvunej in tudi že prav zrelo. Vina bo vunder pri nas za potrebo in za prodati tam kjer toče ni bilo. Pervi sneg na Učki je bil že 12. dan t. m.; to je nekoliko prerano za nas, kjer sneg tudi po zimi malo kterikrat vidimo. Z Bogam.

F. V.

Iz Škocjana na Dolenskim 12. oktobra. Včeraj ob 3. popoldne je bilo tukaj volenje srenjskih predstojnikov, in srečno in mirno je izšlo. Skorej enoglasno izvoljeni možjé so česti in zaupanja vse naše srenje vredni: Gosp. Franc Parkl; doslej velki sodja, in

---

[1]) Povladnik, povladstvo, povladinstvo bi bilo po naši misli posebno pripravno ime za »minister, ministerstvo« zakaj ministri so nar pervi, po kterih cesar ali kralj vlada, tedej καδ εξοχην, to je, po prednosti: povladniki. Tudi bi se utegnil »minister« obravnik, obslužnik, opravnik ravno tako po prednosti imenovati.

Pis.

[2]) Selsko od selo (Sitz, Wohnsitz) kar pomeni: veči vas ali pa tudi mesto; od tod Sevce Selzach, Celje Cilli, Celjovec, to je, Selovec Klagenfurt.

Pis.

posestnik, za srenjskiga župana; g. Franc Korel Ulepič, ces. kralj. kameralski tajnik, in posestnik za perviga srenjskiga svétnika; potlej g. Matija Cvet, doslej srenjski sodja in posestnik, za druziga, in g. Andrej Zaman, posestnik in doslej srenjski sodja, za tretjiga svétnika. Po ob kratkim dokončanim volenji smo šli sproti v cerkev prisego po postavi opravljat. Po opravljeni zapovedani prisegi smo zahvalno pesem zapeli in še božjiga blagoslova ti srenji in božje pomoči izvoljenim prednikam prosili. Srečni in veseli izid tega volenja je tolikanj bolj hvale vredin, ker ni manjkalo podpihovanja neumnih obnašavcov od strani sosedov, ki od nekterih podšuntanih šuntarjev ostrašeni niso volili, in so eni teh sleparjev nagloma sèm v Škocjan pridirjali, si prizadjat, de bi tudi naše od volenja odvernili. Ti ljudjé so vidili in zavohali v taki volitvi ne vém kaj zapeljiviga, nevarniga in kakor past. Pa mislimo, de drugi ljudjé po sveti imajo tudi dobre očí in dober nos in nič taciga ne spazijo. Povsod volijo, povsod so te pravice veseli in premilostivimu Cesarju za-njo hvaležni. De tlaka in desetina ste za vselej nehale, nam je porok Cesarjeva beseda in postava, in tudi terdno verjamemo, de nobena oblast ju vpeljati ne more. De pa tlaka in desetina morate po dani postavi odkupljene biti, to terja pravica, in noben se tega vbranil ne bo, naj voli ali ne. Ž.

Novičar iz Ljubljane.

S tem, de so bili v pervim volitnim razdelku še g. Fidelis Terpinc, g. Karl Kranz, g. Ferdinand Schmidt in g. Benjamin Pichler izvoljeni, so volitve odbornikov mestne županije dokončane. Če pregledamo zdej imeníke, v kterih je tako imenovana svobodo- ali vstavoljubna stranka pred volitvijo odbornike nasvetovala, vidimo, de je 22 odbornikov iz srede tistih mož izvoljenih, ktere je ona nasvetovala. Zamoremo tedaj reči, de so volitve v Ljubljani v duhu vstave se zgodile; pokazalo se bo pa gotovo tudi, de odbor mestne županije ne bo nobenih razpartij med sabo iskal, ampak de se bo vestno in krepko le za pravi prid Ljubljanskiga mesta poganjal. Gosp. deželni poglavar je — po vodilih županijske postave Ljublj. mesta — poklical pretekli pondeljk izvoljene odbornike skupej, jih je s prav serčnim nagovoram prijazno pozdravil, častni, imenitni in pa tudi težki stan perve svobodne županije lepo razložil in volitne protokole odboru v pretres izročil. Po odhodu deželniga g. poglavarja je začel odbor svoje perve opravke. Narpoprej si je odbral odbor po postavi svojiga začasniga predsednika, ki mora tisti biti, ki je nar starejši izmed odbornikov; gosp. Pauer, posestnik in usnjarski mojster, se je tedaj vsedel na stol predsednika; potem je bil g. Ambrož z večino glasov za pisavca izvoljen. Gosp. Dr. Kavčič je nasvetoval, de naj odbor g. Salomonu, ki je bil dosihmal predsednik mestne gosposke, zahvalno pismo za njegovo hvale vredno obnašanje pošlje in ga naprosi, de naj še tako dolgo v ti službi ostane, dokler bo novi mestni župan izvoljen. Zbor je enoglasno poterdil g. Kavčičev predlog. Potem so se 3 komisije izvolile, ktere imajo pretresti in presoditi: ali ni zoper nobeniga izvoljenih 30 odbornikov kak postaven zaderžek, in ki bojo po preteku 8 dnéh, ki so za pritožbo vsacimu volivcu odperti, 5. listopada svoje mnenja celimu odboru predložile, de bo ta poterdil vse volitve, ali kakošno overgel. Ko bo to vse storjeno, se bo vstanovljeni odbor snidil in izmed sebe župana volil. Iz tega se vidi, kako natanjko se pri mestih volitvah županijskiga odbora ravná. — Stariši in bratje presvitliga Cesarja so iz Tersta spet skozi Ljubljano domú šli. — Naš deželni poglavar je šel včeraj na Dunaj. — Včeraj (22. t. m.) se nam je — veliko prezgodej — pokazal pervi sneg v Ljubljani. — Kolera je zlo odjenjala. — Ravno smo prejeli národne pesmi iz Krajnskiga, ki jih je naš po celim omikanim svetu sloveči domorodec in pesnik Anastazi Grün (po svojim pravim imenu grof Anton Auersperg) iz slovenskiga v nemški jezik prestavil, pod naslovam: „Volkslieder aus Krain.“ Serce nam veselja igra, prebiraje mile domače pesmi v tako lični in skozi in skozi ravnoglasni nemški besedi. Za danes le to kratko naznanilo; drugo pot več od tega slavniga dela.

Novičar iz mnogih krajev.

Cesar, komaj domú pridši, se bojo berž v Varšavo podali k ruskimu caru, kamor jih bojo ministerstva predsednik knez Švarcenberg, grof Grüne, in rusovski poslanec spremili. V tem shodu se bo neki sklenilo, kaj se ima zastran razpartij med Heskim knezam in ljudstvam, in sploh zastran nemških zadév početi. Naša in Pruska vlada še v vsih teh rečéh niste edinih misel; vunder je verjetniši, de se boste prijazno zedínile, kakor v vojsko spustile; obéma manjka tudi denarja za to. — Še zmirej se veliko govorí in piše od tistih bukev, ki jih je nek majór, Babarscy po iménu, na Dunaji na svitlo dal, in v kterih za nar veči nesrečo spozná, de so nam cesar vstavno vlado dali! „Nar nevarniši beseda v vstavi pa — pravi ta rakovec — je ravnopravnost narodov; možgane tistiga možá (ministra Štadiona), v kterih se je ta beseda rodila, so zmešane — ali ni to znamnje Božje?“ — Le satan peklenski zamore takó govoriti, — zato je pa tudi le en glas zoper hudobnost tega pisavca, kteri želí, de bi se Avstríi vstava nazaj vzela in deržava v strašno brezno prekucij pahnila! Cesar sami so ukazali, de ima ta prekucnež bližnjo cesarsko službo zapustiti, in izdane bukve so prepovedane. V tem ravnanju vidimo očitno, de se nam ni obvzetja vstave bati. Tudi armada je silno nejevoljna zoper tega pisavca. De bi la kmalo deželni in deržavni zbor imeli!

Nov nemšk časopis v Gradcu.

Gosp. L. Kordeš je začel ta mesec v Gradcu časopis izdajati, pod imenam „der Magnet“. Po načinu nekdanje prijetne „Karniolije“ vredjen, obeta ta časnik, ki se ne pečá s politiko, ampak z lepoznanskimi, umetalnimi, zgodovinskimi, domovinskimi rečmí, veliko lepiga in koristniga branja. Gosp. Kordeš je dobro zveden vrednik, in vredništvo tudi skerbno in s pravim veseljem opravlja. Obljubil je tudi Slovencam postreči, de bojo v slovenskih rečéh mnoge znaminive sostavke v tem časopisu brali. Nadjamo se, de bo po obljubi mož beseda; in po tem se v versti naročnikov gotovo tudi slovenskih rodoljubov manjkalo ne bode. — Vsak teden prideta po pol pôle dva lista na dan; naročilo po pošti za ene kvatre znese 1. gold. in 50 krajc.

Popravik.

V sostavk »Še eno oglasílo zastran besede župan in nadžupan« so se v poslednjim listu naslednji pogreški vrínili:

na strani 176,	13	versti	od zgor	namest pravna	beri pripravna,
» a »	32	»	»	presednik	beri predniki,
» » »	10	»	od spod	» prisladno	beri prikladno
» » 177	6	»	od zgor	» glavarskiga župana	beri glavarskiga in poglavarskiga župana.

Današnjimu listu je pridjan 33. dokladni list.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*